

Králik László emlékünnepe

Nagybecskerek, 2002. augusztus 20.

Délvidéki, de összmagyarságunk körében is méltán nevezhetjük nagy napnak a mait. A mai napon 90 éves adósságunkat kezdtük el törleszteni. Nem törlesztettük, csak elkezdjük törleszteni!

1000 évvel ezelőtt egy Isten lelkétől áthatott nagyszerű férfi felismeri azt, hogy ha népét a keresztény útra téríti, akkor biztos jövőt ad népe elé. 90 évvel ezelőtt szintén egy Isten Lelkétől áthatott férfi felismer egy eszmét, amely eszmét méltónak tart arra, hogy a magyar jövő záloga, a magyar ifjúság elé célul tűzze ki! **Králik László** 90 évvel ezelőtt megérti azt, hogy „hazánk jövő nemzedékének testi, lelki erősítése és tökéletesítése méltó arra, hogy hazánk legjobbjai érte síkra szálljanak”.

A Nagybecskereken megjelenő Torontál című politikai napilap 1910. július 14-én, csütörtökön megjelenő számában felröppen egy hír: „A nagybecskereki községi főgimnázium 228 oldalon megjelent kötetet kitevő értesítőjét értékesé teszi Králik László tanárnak a Boy Scouts, az angolok legújabb ifjúsági egyesületéről írt szép ismertetése, amely az értesítőből 134 oldalt foglalt el. Akit nevelési kérdések általában érdekelnek, az igaz érdeklődéssel fogja figyelemmel olvasni, hogyan próbálják Angliában azt a fontos iskolai kérdést megoldani, hogy a középiskolákban a szellemi művelés túltengésének gátat emeljenek, és többet törődjenek az ifjúság testi és erkölcsi nevelésével.

Néhány év múlva a szerző naplójában így emlékezik vissza: „Mikor az én értekezésem megjelent, kezdetben csak nagyon kevesen méltatták figyelmükre. Én azonban nem búsultam ezen; tudtam, hogy a közeljövőben majd eljön az én időm, amikor ezt az ügyet többé nem lehet lekicsinyelni és fitymálni. A pest paedagogusok közül egynéhányan: Bing, Medgyertsi igyekeztek az intézményt nálunk meghonosítani, de elmúlt három év is, amíg 1913-ban az első cserkészcsapat létesült. Közben rólam teljesen megfeledkeztek. De engem ez sem bántott nagyon, hiszen meglehetősen legyűrtem magamban a hiúság ördögét.: nem azt akartam, hogy a cserkészlet révén én váljak híres-nevezetes emberré, hanem azt óhajtottam, hogy maga az intézmény váljék közismertté és valósuljon meg az életben.”

Perlaki Mária, Králik Tanár úr kortársa, és nagy tisztelője az 1933-as gödöllői cserkészvilágtalálkozó alkalmából így ír Králik Lászlóról: Králik Tanár Úr munkájának megjelenése óta eltelt 20-év. A cserkészlet megizmosodott, itt áll teljes pompájával, tagjainak száma 33-35 ezerre tehető. Felszívta a társadalom minden rétegét és életerőssé nevelte. Húsz év munkája, kitartása, lelkesedése nevelte ki az új generációt, de húsz év pora is lepte be a legelső megmozdulást. A gondolat kicsirázott, pompás növényt hajtott, ezrek és ezrek lelkesége visszhangozza az eredményes munkálkodást, - de a magvetőt a feledés homályában hagyják.

Le kell vennünk a múlt polcáról az emlékezést, le kell ráznunk a feledés porát, ki kell ásnunk a régi értékeket és hálás, meleg szívvel kell köszönetet mondani annak, aki első lelkes harcosa volt ennek a nemes, egészséges emberi tömörülésnek!

Králik László! Tanuljuk meg ezt a nevet, vigyük át a köztudatba és adjuk meg neki azt az elismerést, amely egy ilyen nagy jelentőségű mozgalom megindítójának, előharcosának méltán kijár!”

Az elfeledettnek vélt embernek, Králik László tanárnak, a magyar cserkészlet apostolának – ahogyan őt az ismert piarista papköltő Sík Sándor nevezi – szeretnénk méltó és örök emléket állítani. A kőbe vésett hála csak akkor válik örök értékűvé, ha emlékezetünkben is igyekszünk azt megőrizni és munkásságát életünkbe is beépíteni.

Králik László nem csak a világ magyar cserkészeinek kell hogy az emlékezetében örökké megmaradjon, hanem Nagybecskerek város polgárainak is. A múlt század első felében Nagybecskereken élt és működött tanár a város polihisztora volt. Az akkoriban megjelenő Torontál című napilapban lapozgatva szinte nem múlik el egyetlen hét sem, hogy Králik tanár úr neve ne szerepelne. Hétről hétre újabb és újabb tudományos előadással gazdagította a város polgárait.

Králik László, gimnáziumi tanár 1871-ben, a felvidéki Alsókubinban született. Iskoláit Rózsahegyén, Egerben, egyetemi tanulmányait Kolozsváron és Budapesten végezte. Tanári pályáját – mint magyar, német, francia és filozófia tanár -Brassóban kezdi, majd Nagybecskerekre kerül, ahonnan a trianoni országromboláskor, 1920-ban kényszerül eltávozni. Gödöllőn telepszik le, ahol még 10 évi működés után, mint a Gödöllői Királyi Katholikus Gimnázium utolsó igazgatója vonul nyugalomba.

1910-ben, német és angol újságokban olvas először a „boy-scouts”-ról. Baden Powell angol tábornok 1908-ban próbálkozik először a gyakorlatban új nevelői elgondolásával a „boy-scouts”-al. Rendszerét és nevelési alapelveit a „Scouting for Boys” című nagyszerű kézikönyvben írta meg. Ezt az angolul megírt művet fordítja le és ismerteti 1910-ben Králik Tanár úr az azévi Nagybecskereki Piarista Értesítőben megjelentett írásában. Ő az, aki megalkotja a „cserkész” műszót. Ő az első, aki Baden Powell „Scouting for Boys” című könyvének rendszerbe foglalt alapelveit magyar viszonyokra átültetve elképzelte és megismertette.

A nagybecskereki piarista gimnáziumban Králik tanár úr vezetésével próbálják tettekre váltani Baden Powell cserkészeszméit. Legértékesebb tárgyi emlékünk ebből a korszakból, a nemrégiben megtalált Nagybecskereki Cserkész-ezred zászlója. A zászlón látható cserkészlilium, mely a Magyar Cserkészszövetségben 1919-ig volt használatban, arról tanúskodik, hogy a magyar cserekszet legősibb zászlója van a birtokunkban.

1939. július 17-én szomorú hír érkezett Budapestről: „a szív, amely az utolsó években olyan gyöngye volt, felemésztődött, az agy, amely mindig a logika és a filozófia mezsgyéin haladt, megszűnt dolgozni.

Halála alkalmából a Petrovgrádi Híradó című napilap így emlékezik Králik Lászlóra: „Elhagyott bennünket Králik László barátunk, a becskereki gimnáziumnak 25 éven át volt lelkes tudós tanára.

Mindenki szerette, de mindenki tisztelte is. Szeretetet érdemelt, mert szeretetet adott; igazi barátja, megértő szónólója volt az ifjúságnak, amely kivétel nélkül rajongott érte.

Tiszteletet érdemelt, mert minden ténykedése, akár mint a tanáré, akár mint magánemberé, a legmagasabbfokig korrekt volt.

Képzett pedagógus volt a szó nemesebb értelmében; nemesen gondolkodó és nemesen érző, emberbarát volt; magasabbrendű szociális érzéssel és fennkölt gondolkodásmóddal. Igazságszerető az adottságokba lelke mélyén csak nehezen beletörődő bölcs volt, aki ismerte az ember gyengéit és ezekkel szemben elnéző, megbocsátó volt; megnyerő, szimpatikus társadalmi lény, akit mindenütt kedveltek és mindenütt tiszteltek.

Mint fiatal tanár került városunkba, amelynek gimnáziumában 25 évet töltött. Az intézetnek, a tanári karnak mindig díszé, tanítványainak, még az iskolaévek után is, mindenkor szeretettel övezett barátja, tanácsadója, vezetője volt.”

Králik Tanár úr földi maradványait Budapesten a farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Jelen emléktáblánk elhelyezésével méltó emléket szeretnénk állítani itt Nagybecskereken, a magyar cserekszet bölcsőjénél Králik Tanár úrnak. Ezzel szeretnénk szívből köszönetet mondani Králik Lászlónak és vele együtt mindazoknak, akik testi és szellemi erejüket szolgálatába állították egy olyan mozgalomnak, mely zászlajára a nevelést tűzte. Az „emberebb ember, a magyarabb magyar” nevelését! Emlékezésünk és 90 éves adósságunk törlesztése csak akkor lesz méltó, ha valóban emberebb emberek és magyarabb magyarok leszünk!

Bővíz László